Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
16 грудня 2024 року

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:
Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор.
Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол №7 від 26 грудня 2024 р.)

Рецензенти:
Фурман Анатолій Анатолійович - доктор психологічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту гуманітарних наук Національного університету "Одеська політехніка"

Пєнов Вадим Васильович - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізіології здоров'я і безпеки людини та природничої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у закладах освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 208 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

Підводячи підсумки маємо відзначити особливу роль викладача, як у підборі сучасних форм та методів навчання, так і механізмах їх впровадження з метою поєднання ініціативності студентів із наявністю необхідних базових знань, їх узагальнення та застосування відповідно до змодельованих правовідносин.

Список використаних джерел:

1. Нітченко А. Г. Інноваційні методи навчання в системі вищої юридичної освіти / А. Г. Нітченко // Актуальні проблеми юридичної науки та практики. – 2023. – No 1 (7). – С. 49-53

2. Луппа В. А. Інноваційні методи підготовки юристів у ВНЗ. Проблеми сучасної освіти. No 4. 2013. С. 188 – 193. URL: https://periodicals.karazin.ua/issuesedu/article/download/8816/8337/ .

3. Азарова Н. Інтерактивні технології навчання майбутніх правників / Н. Азарова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gkobernik.at.ua /load/programka_konferenciji_18_11_2010/1-1-0-1

КРАВЕЦЬ Ірина Михайлівна

ЦІННІСТЬ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Освіта є ключовим елементом забезпечення соціально-економічного зростання країни. Саме освіта готує людину до складнощів сучасного світу, забезпечує їй свободу інтелектуального, професійного та соціального вибору.

Умовою й засобом розвитку особистості та сталого розвитку суспільства є вища освіта. Її головним завданням є забезпечення соціального відтворення, формування людського капіталу – важливого чинника інноваційної моделі розвитку економіки, постійного вдосконалення техніки та технологій, які використовуються при створенні матеріальних благ та наданні послуг, що задовольняють всезростаючі потреби людини з одночасною орієнтацією на збереження середовища існування.

Сьогодні є велика потреба в високоосвічених, висококваліфікованих фахівцях, які володіють значним людським капіталом, тобто корисними професійними, кваліфікаційними та духовними якостями та навичками особистості, які формуються в результаті значного обсягу витрат (грошей, часу, зусиль) і продуктивно використовуються у сфері матеріального та нематеріального виробництва.

Відповідно до чинного законодавства України вища освіта є сукупністю систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних

цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти [1]. З огляду на таке визначення вища освіта покликана виконувати важливу соціальну функцію у суспільстві – формувати освічених, гармонійних, всебічно розвинених особистостей, які на основі здобутих компетентностей, здатні виконувати складні завдання в умовах невизначеності, впливу внутрішніх та зовнішніх чинників у тій чи іншій сфері діяльності.

Вища освіта визнана засобом, що дозволяє людині більш активно використовувати різні ресурси, сприяє її соціальній мобільності, самореалізації та розвитку особистості, поліпшенню професійних і життєвих перспектив. Недаремно показник освіченості є одним із складових індексу людського розвитку, поряд з показниками тривалості життя та матеріального добробуту, запропонованого фахівцями ПРООН для оцінки можливостей розвитку людського потенціалу в різних країнах світу, і використовується у щорічних доповідях з 1990 року.

Цінність вищої освіти у її фундаментальності, оскільки вона забезпечує основи не тільки професійної, але і загальної культури сучасного фахівця, яка реалізується в його професійній та гуманітарній діяльності. Знання, які отримує людина, здобуваючи вищу освіту, перш за все, позначаються на її способі життя, ставленні до власного людського потенціалу, мають визначальний вплив на стан здоров'я, зокрема репродуктивного, на якість відтворення майбутніх поколінь.

Сучасне суспільство базується на знаннях, без яких неможливі соціальна адаптація, соціально-економічна інтеграція, соціальний захист і самозахист, забезпечення прав людей і реалізація соціальних гарантій, розбудова соціальної держави, формування конкурентоспроможної економіки.

Отже, завдання держави полягає у формуванні у суспільстві відповідального та свідомого ставлення населення до якісного здобуття освіти, особливо вищої.

Сьогодні вища освіта забезпечує студентоцентроване навчання - підхід до організації освітнього процесу, що передбачає заохочення здобувачів до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу; створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу.

Розвиток дістає інклюзивне освітнє середовище, як сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей [2].

У вищій школі важливу роль відіграє навчальний процес, як система організації навчально-виховної діяльності, в основу якої покладено органічну

єдність і взаємозв'язок викладання (діяльність викладача) та навчання (діяльність здобувача), які спрямовані на досягнення цілей навчання, розвитку особистості студента, його підготовки до професійної діяльності.

Сучасний світ є світом цифрової економіки, який вимагає формування певного набору знань, умінь, ставлень, необхідних для використання інформаційно-комунікаційних технологій та цифрових медіа з метою виконання різноманітних завдань; вирішення практичних проблем; спілкування онлайн; управління інформацією; співробітництва; створення і поширення досвіду, створення необхідного знання [3].

Завдяки новітнім інструментам відкриваються можливості для опанування великих масивів інформації, що формують теоретичні знання без значних витрат часу.

Сучасні методи викладання у вищій школі передбачають застосування великого спектру навчальних робіт здобувачів (усні, письмові; аудиторні, самостійні, позааудиторні), які можуть виконуватись як у групах, так і індивідуально; роботи, які передбачають різний ступінь самостійності та різних характер участі студентів у освітньому процесі (активні, інтерактивні, пасивні); роботи, пов’язані з формуванням навичок і вмінь через опрацювання різних джерел одержання знань (розширеного матеріалу лекції, аналіз документа, роботу із законодавчою базою, використання статистичної бази, матеріалів інтернет-ресурсів тощо)). Значного поширення здобули методи опанування дисциплін через використання словесних, візуальних, практичних, репродуктивних, проблемно-пошукових інструментів, навчальних дискусій тощо.

Використання цих і цілого ряду інших методів є виправданим і дієвим при підготовці фахівців за будь-якою спеціальністю. Зокрема для формування компетентного фахівця у сфері соціального забезпечення необхідною є активізація перехресного навчання з метою пізнання професійної реальності здобувачами через їх ознайомлення з діяльністю підприємств, установ, організацій, у тому числі громадських, щодо надання соціальних послуг. Живе спілкування з отримувачами послуг та їх надавачами дозволяє глибше зануритись у проблеми людей, зрозуміти їх особливості і, відповідно, визначити завдання соціальних служб у напрямі їх задоволення.

Зазначене актуалізує необхідність більшого зацікавлення установ, які надають соціальні послуги, у посиленні співпраці із закладами вищої освіти щодо практичної складової підготовки фахівців у цій сфері з метою забезпечення ефективності діяльності соціальних служб. Це є важливим, оскільки підтримки соціальних працівників потребують майже всі: ветерани війни, які проходять реабілітацію; подружжя, які стикнулися з труднощами у стосунках; люди, що потрапили у складні життєві обставини; жінки та

чоловіки, що постраждали від торгівлі людьми або будь-хто, з ігровою залежністю, і, звісно ж, діти та люди похилого віку [4].

Загалом, сьогодні необхідним є формування самосвідомості здобувачів вищої освіти щодо опанування потрібних у професійній діяльності знань та навиків, зокрема у соціальній роботі, соціальному забезпеченні як її складовій, з огляду на затребуваність послуг соціальних працівників у воєнний та післявоєнний періоди в Україні. У цьому напрямі високі результати можуть бути досягнуті лише при взаємодії усіх ланок освітньо-професійного ланцюга (здобувача - закладу вищої освіти - установи, що надає соціальні послуги – держави), суспільства в цілому.

Список використаних джерел:

1. Закон України. Про вищу освіту (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004) (Із змінами, внесеними згідно із Законами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text

2. Закон України. Про освіту. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380) (Із змінами, внесеними згідно із Законами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text

3. Полянська А.С. Елементи диджиталізації в навчальному процесі. Круглий стіл: Інноваційні методи викладання у вищій школі: обмін досвідом та кращі практики: за ред. д.е.н., професора Полянської А.С. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. 19 с.

4. Роль та призначення соціальних працівників. Національна соціальна сервісна служба України (07.11.2023). URL: https://nssu.gov.ua/news/rol-ta-pryznachennia-sotsialnykh-pratsivnykiv

КРИМОВА Наталія Олексіївна

REFLECTIVE ENVIRONMENT AS A BASIS FOR THE IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE TEACHING METHODS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

The topicality of the topic is due to several key aspects that determine the current stage of development of educational systems: firstly, in the conditions of rapid changes in socio-economic realities and technological innovations, higher education institutions are faced with the need to adapt to new challenges. Implementation of innovative teaching methods to improve the quality of education and training of specialists is an important condition for effective functioning in a dynamic labor market situation. Secondly, the reflective environment promotes the development of critical thinking and independence of students, which is the basis for the formation of professional identity and personal growth. Such an environment

штучного інтелекту під час проєктування вибіркових навчальних дисциплін	
КАЛЮЖНА Юлія Іванівна Інноваційні підходи до викладання політології: досвід проєктного навчання	53
КИНЄВА Поліна Петрівна Особливості використання сучасних методів навчання при підготовці фахівців з фізичного виховання	56
КОВИЛІНА Вероніка Геннадіївна Transforming education through distance learning approaches	59
КОЛБІНА Людмила Анатоліївна Формування ціннісного ставлення молодших школярів у процесі спілкування в інклюзивному освітньому середовищі	62
КОРГУН Лариса Миколаївна Професійна підготовка здобувачів з особливими освітніми потребами в закладах вищої освіти України	65
КОСТЯШКІН Іван Олександрович Сучасні форми та методи навчання при викладанні курсу «Земельне право»	70
КРАВЕЦЬ Ірина Михайлівна Цінність здобуття вищої освіти, її особливості та сучасні виклики	72
КРИМОВА Наталія Олексіївна Reflective environment as a basis for the implementation of innovative teaching methods in higher education institutions	75
КУЧЕРУК Олег Олексійович К питанню про викладання дисципліни «Історія морського судноплавства» в навчальних закладах України	79
ЛЕОНОВА Вероніка Іванівна Організація соціально-педагогічного тренінгу	82
ЛИСИЧЕНКО Микола Леонідович Зміна навчальних планів підготовки фахівців з енергетичних спеціальностей	84
ЛИТВИНЕНКО Ірина Леонідівна До питання про поняття конституційного права України як галузі права та освітнього компонента	86
МЕЛЬНИЧЕНКО Марина Василівна, МЕЛЬНИЧЕНКО Віталій Григорович Стосовно учбового репертуару здобувачів-піаністів бакалаврату	89
МУЛИК Катерина Олександрівна Психолого-педагогічні аспекти іншомовної підготовки майбутніх соціальних працівників у закладах вищої освіти	95
НЕПОМНЯЩА Ірина Миколаївна Інноваційні технології як	99